

ARAF 180. ÂYETİN TEFSİRİ (2)

(...dünden devam)

İbn Kesîr de İbn Hanbel'in rivayet ettiği bir hadise dayanarak Allah'ın isimlerinin doksan dokuzdan ibaret olmadığını söylüyor. Hadîs şöyledir: *"Başına bir keder, tasa gelen kimse şöyle duâ ederse, Allah onun keder ve tasasını giderir, üzüntüsünü sevince çevirir: Allahım, ben senin kulunum, kulunun ve câriyenin oğluyum. Perçemim senin elindedir. Hakkımdaki hükmün yürümektedir. Takdirin âdildir. Kendini isimlendirdiğin, Kitâbında bildirdiğin, ya da insanlardan herhangi birine öğrettiğin, yahut gayb ilminde senden başka kimsenin bilmediği ne kadar adın varsa onların hepsi yüzü hürmetine senden dilerim: Kur'an'ı gönlümün enîsi (can dostum), göğsümün nuru yap, Kur'ân yüzü hürmeti ne kederimi kaldır, tasamı gider!"*

(
İbn Hanbel, Müsned: 1/391, 452)

Burada *"yahut senin gayb ilminde, senden başka kimsenin bilmediği isimlerin yüzü hürmetine"* ifadesi, Allah'ın, Kur'ân-ı Kerîm'de sayılanlar dışında isimlerinin bulunduğunu gösterir. Gerçeği Allah bilir.

Bu konuda İbn Hacer ve M. Reşîd Rızâ'nın görüşlerini gözden geçirmekte yarar vardır:

Allah'ın doksan dokuz ismi olduğu, bunları sayanın cennete gireceği hakkındaki hadîs, Buhârî'de ve diğer hadîs mecmualarında vardır. Ancak bu isimlerin neler olduğu belirtilmemiştir. İsimleri belirleyen rivâyet sağlam değildir. İbn Hacer, "Velîd ibn Müslim'in rivâyetinden, sayılan isimlerin müdrec (birbiri içine katma) olduğu anlaşılmaktadır" diyor. Ebû'l-Hasan el-Kâbisî

de: "Allah'ın isim ve sıfatları, Kitap

ve Sünnetin tevkîfiyle (belirlemeleriyle) olur. Kur'ân

'da belirli bir sayı yoktur. Sünnette Allah'ın doksan dokuz ismi olduğu söylenmiş, ama bu isimler belirlenmemiştir." diyor (

Fethu'l-Bârî: 11/216)

.

İbn Hacer, Fethu'l-Bârî'de, bu isimler üzerindeki ihtilâfları (çeşitli görüşleri), İbn Hazm, Kadî Ebûbekr el-Arabî gibi âlimlerin, bu isimleri içeren hadîsin merfû' (doğrudan Peygamber sözü) olduğu hakkındaki görüşe itirazlarını andıktan sonra diyor ki:

"Bu isimleri bu şekilde sıralamanın merfû' (Peygamber sözü) olmadığı ağırlık kazanınca cemâat bunları, bir sayıya bağlı olmadan Kur'ân an aramağa koyulmuştur. Muhammed ibn Yahyâ ez-Zühelî 'nin bu isimleri Kur'ân 'dan çıkardığı, Ebû 'Osmân es-Sâbûnî 'nin Kitâbu'l-Mi'eteyn 'inde anlatılmaktadır. Ebû Nu'aym , Taberânî , Ahmed ibn 'Âmir , el- allâl yoluyla İbn Ebî 'Amr 'in anlatımına göre: "Ca'fer-i Sâdık'ın oğlu Muhammed , babası Ca'fer-i Sâdık 'ın, dedesi Muhammed Bâkır'a el-Esmâu'l-husnâ 'yı sormuş, o da onların Kur'ân 'da olduğunu söylemiştir."

(devamı yarın..)